

УДК 658

Людмила Малюта

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УДОСКОНАЛЕННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Liudmila Maliuta

IMPROVEMENT OF STAFF COMPETENCE TO IMPROVE ECONOMIC SECURITY

Сьогодні не викликає сумнівів той факт, що основою функціонування будь-якого підприємства чи організації є персонал, а його вміння і можливості накопичувати, використовувати, передавати і розвивати знання визначаються його компетенціями. Це є важливим інструментом конкурентної переваги як персоналу, так і підприємства в цілому й спричиняє необхідність ідентифікації цього ресурсу, визначення шляхів його використання та розвитку.

Спроби встановити перелік вимог до «ідеального» працівника довели, що універсального, який би виявляв свої спроможності однаково за різних умов та обставин, на різних посадах та підприємствах, не існує. Таким чином, набір професійних характеристик працівників відрізнятиметься залежно від характеристик професії або посади, вимог конкретного робочого місця, що й привело до виникнення поняття «компетенції персоналу».

Дослідження тих чи інших аспектів професійної самореалізації та визначення напрямів удосконалення компетенцій персоналу висвітлені у наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: В. Безбожного, Б. Близнюка, Д. Богині, О. Богуцького, В. Васильченка, В. Воронкової, О. Грішнєвої, В. Данюка, М. Долішнього, І. Зімньої, А. Колота, Д. К. МакКлеланда, І. Петрова, І. Рекуна, С. Сотникової, В. Томілова та інших. Однак питання удосконалення компетенцій персоналу для підвищення рівня економічної безпеки підприємства є недостатньо вивченими і потребують проведення досліджень у даному напрямі.

Слід зазначити, що основні напрями розвитку наукових засад управління підприємством засновані на тому, що люди – працівники підприємства є не кадрами, а людськими ресурсами, і цінність таких ресурсів зростає. Тому на зміну системи управління кадрами прийшла система управління людським капіталом, яка відіграє важливу роль у забезпеченні умов конкурентоспроможності та довгострокового розвитку підприємства. Ця система заснована на концепції людських ресурсів, що визнає необхідність капіталовкладень у формування та розвиток людських ресурсів.

Фундаментальне значення людського капіталу як показника економічного зростання, розширення можливостей вибору та розвитку людини, зростання продуктивності та конкурентоспроможності підприємств, а також підвищення рівня його економічної безпеки, що ґрунтується на знаннях, обмеження суспільних і економічних нерівностей – усе це демонструє, що його розвиток не може обмежуватися лише механізмами ринку. В сьогоденні умовах господарювання, як уже неодноразово зазначалось у процесі проведених досліджень [1-4], актуальності набуває проблематика використання нематеріальних ресурсів підприємства, до яких належить така діяльність підприємства, як управління знаннями, компетенціями, талантами тощо. Саме у цьому напрямі можна визначити пріоритети та інноваційні шляхи підвищення економічної безпеки сучасних суб'єктів господарювання.

Стратегічний підхід до безпеки економічної діяльності промислових підприємств визначає працівників, персонал як певні активи, людський капітал, який у поєднанні з

принципами раціонального управління, а також матеріальними та нематеріальними активами уможлиблює досягнення певних конкурентних переваг підприємства на ринку. Найбільш повноцінним та прийнятним визначенням суті економічної безпеки є такий стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується найбільш ефективно використання ресурсів, інтелектуального та кадрового потенціалу. У даному контексті важливою складовою забезпечення економічної безпеки підприємства є його інтелектуально-кадрова компонента, під якою слід розуміти стан системи підприємства, при якому відбувається ефективно управління персоналом, вирішення правових питань трудових відносин, підготовка нормативних документів, що їх регулюють, забезпечення необхідною інформацією всіх підрозділів управління персоналом, протистояння й подолання загроз зовнішнього та внутрішнього середовища та захищеність інтересів підприємства щодо розвитку і удосконаленню його інтелектуально-кадрового потенціалу [3, с.90].

Слід зазначити, що забезпечення інтелектуальної і кадрової складових економічної безпеки охоплює взаємопов'язані і водночас самостійні напрями діяльності того чи іншого суб'єкта господарювання:

- перший зорієнтований на роботу з персоналом підприємства, на підвищення ефективності діяльності всіх категорій персоналу;

- другий – на збереження й розвиток інтелектуального потенціалу, тобто сукупності прав на інтелектуальну власність або на її використання (у тому числі патентів і ліцензій) та на поповнення знань і професійного досвіду працівників підприємства.

На даний час проблематика забезпечення економічної безпеки підприємства крізь призму її інтелектуально-кадрової складової знаходиться в активному розвитку, цікавить більшість підприємців, які застосовують прогресивні, ефективні, науково-обґрунтовані методи управління. Зазначена складова займає домінуюче положення по відношенню до інших елементів безпеки підприємства, тому що саме вона стосується роботи з персоналом. У цьому контексті підбір кадрів, їх навчання та перепідготовка, розстановка і ефективно використання, що забезпечують підвищення їх компетентності в значній мірі підвищують й стійкість самого підприємств до можливого стороннього негативного впливу й проникнення протиправних елементів.

Список використаних джерел:

1. Андрушків Б.М. Економічна та майнова безпека підприємства та підприємництва. Антирейдерство : монографія / Б.М. Андрушків, Л.Я. Малюта, О.А. Сороківська та ін. – Тернопіль: Тернограф, 2008. – 424 с.

2. Maliuta L. Current principles of before system socio-economic security of machine-building companies in Ukraine / L. Maliuta, I. Nahorniak // Economics and Management: Challenges and Perspectives: Collection of scientific articles. – "East West" Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015. – 260 p. – P. 196–200.

3. Малюта Л.Я. Діагностика інтелектуально-кадрової складової забезпечення економічної безпеки машинобудівних підприємств / Л.Я. Малюта // Вісник економічної науки України. – 2015. – №1(28). – С. 89-93.

4. Малюта Л.Я. Гудвіл як інноваційна компонента інтелектуальної складової забезпечення економічної безпеки підприємства / Л.Я. Малюта, А.В. Корнійчук // Матеріали XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав-Хмельницький, 27 грудня 2016 року). – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 20. – 233 с. – С.64-66.